

veed ikke, om det er et smagsfuldt Billede — som Rotternes til det Skib, der er i Færd med at synke; jeg kan ikke skjule for mig, at det er en Flugt i sidste Dieblif, som ikke saa meget gjør Indtrykket af et stort Slag, som af at man søler med sig selv, at Slaget er tabt. Det glæder mig for saa vidt aldeles ikke, thi hvad er det Andet end Bevis paa, at vi ere komne et Skridt længere ind paa det parlamentariske System, end vi vare i Forveien. Jeg har aldrig gjort nogen Hemmelighed af, at jeg aldeles ikke er nogen Beundrer af det parlamentariske System (Stemmer: Ikke theoretisk, men praktisk!) Jeg skal strax forklare, hvorledes det forholder sig. Jeg anerkjender ikke theoretisk det parlamentariske System for godt, og dersom jeg kunde handle fuldstændig efter mine Theorier, saa er det temmelig sandsynligt, at jeg ikke vilde handle parlamentarisk, hvis jeg havde Magten; men en anden Ting er det, naar vi have en Forfatning som den vi have faaet i 1849, selv efter den Modifikation, som den har modtaget i 1866, og naar man maa indrømme for sig selv, at det paa Grundlag af denne Forfatning ikke er muligt for en Regjering i Længden at regjere i diametral Modfætning til det folkevalgte Kammeres store Flertal, uden at Regjeringen er enig med sig selv om at ville tage Konsekvensen deraf, som er et Forfatningsbrud, thi saa forekommer det mig, at man, hvilke Stemninger man end maa have med Hensyn til Parlamentarismen theoretisk, maa man dog praktisk saa vidt muligt sørge for, at det aldrig kommer til saadanne Konfliktter, ved saa vidt mulig i Tide at give efter. Deri ligger det, som det ærede Medlem kalder min praktiske Sympathi for Parlamentarismen. Jeg mener, at saaledes som vor Forfatning er, og saaledes som Forholdene her i Landet i det Hele taget ere, er det ikke muligt i Længden at regjere i Modstrid med Befolkningen og det folkevalgte Kammeres Flertal — disse to Ting antager jeg falde sammen — uden ved at bryde Forfatningen, hvis man vil føre det til den yderste Konsekvens; der er kun en Maade, hvorpaa Forholdene kunne gaa deres rolige og jævne Gang, nemlig ved gjensidig Smødekommen i rette Tid. Som en Følge af denne min Synsmaade var mit Standpunkt, den Gang det ærede Flertal ifjor traadte meget stærkt op for Gjenremførelsen af sine parlamentariske Theorier, med Nødvendighed imod Flertallet; men derfor var det ogsaa en Nødvendighed for mig i det Dieblif, da der vistens Smødekommen fra Flertallets Side, alvorligt at tiltraade og alvorlig gjøre Mit til i det Mindste ved min Stemme, at der ogsaa fra anden Side blev vist Smødekommen. Jeg kan her ikke Andet end komme tilbage til den Situation, der forelaa i Efteraaret kort før Jul, da det ærede Medlem for Moss (Schjærving) indbragte sin Adresse. Det, der væsentlig ledede mig til at stemme for den Adresse, var netop den Betragtning,

at Smødekommen af de forskjellige Faktorer af Magten her i Landet i rette Tid er en Betingelse for Forholdenes rolige Udvikling, og jeg tror, at jeg den Gang sagde det udtrykkeligt, men skal ellers gjerne fremhæve det endnu en Gang, at det navnlig var som Modstander af det parlamentariske System, navnlig i Erkjendelse af, at Kronens Stilling blev hævedet paa en efter min Formening højere og kraftigere Maade, naar man i det Dieblif, hvor om ikke Fred saa dog en Vaabensstilstand var sluttet, gjennem en erbødig Adresse lagde Dommen i Kronens Haand, og lod den tilveiebringe en Forsoning, end ved at gaa videre, fordi jeg indsaa, at man ved at gaa videre vilde komme længere og længere hen imod det Punkt, hvor den afgjørende Konflikt er uundgaelig, og fordi jeg ogsaa vidste, at man nok maasse paa begge Sider vilde vogte sig for at komme helt hen til dette Punkt, men at man kun vilde undgaa det derved, at man om kortere eller længere Tid, maasse om meget kort Tid, i Realiteten blev nødsaget til at give Nøjelig over for Flertallets Fordringer, i Realiteten kom til at indrømme Parlamentarismen paa en ganske anden Maade, end den vilde være bleven indrømmet, dersom man den Gang havde sluttet sig til en Adresse, der ikke i sjerneste Maade havde et parlamentarisk Præg. Den Gang vilde Mindretallet imidlertid ikke følge med os. Det blev indrømmet den Gang fra Mindretallets Side, at en saadan Adresse til Nød kunde være vedtaget under Forudsætning af, at Flertallet havde opgivet sine Fordringer, og der blev sagt, at det, at Flertallet ikke havde opgivet sine Fordringer, var en fuldstændig tilstrækkelig Grund for Mindretallet til ikke at kunne medvirke til denne Adresse, hvorved denne ganske vist fik en langt ringere Betydning, idet den ikke blev støttet af Thingets overveiende Flertal. Det blev desuden sagt den Gang, at Mindretallet ikke vilde være med til at støtte denne Adresse, fordi det derved vilde komme til at gaa Flertallets Grinde. Nu spørger jeg det ærede Mindretal, som i Dag ganske alvorlig har støttet Flertallets Bestræbelser for at fjerne det nuværende Ministerium, idet det meget haardt har angrebet det og ligesum har undsagt det, har negtet at støtte det til næste Aar, hvad der er foregaaet i Mellemtiden. Har maasse Flertallet opgivet sine Fordringer. (En Stemme: Det har ikke negtet Finantsloven!) Om Forbødsloven, den Gang var Finantsloven gaaet til 2den Behandling, og derved var allerede den Gang det straget, som gav Anledning til Striden. Nei, de Fordringer, som Mindretallet mente, at Flertallet skulde opgive, vare dets almindelige Fordringer, og jeg vil bede det ærede Mindretal henvende sig f. Ex. til det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgtreds (Bojsen) og faae at vide af ham, om han i Dag opgiver disse Fordringer. Jeg tror det ikke. Og dernæst vil jeg spørge det ærede Mindretal, om det ikke